

روزه و حج

حجر الاسود

ناودان

محل شروع و پایان طواف

حجر اسماعیل

مقام ابراهیم

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت‌های مفید

www.aqeedeh.com

www.nourtv.net

www.islamtxt.com

www.sadaislam.com

www.ahlesonnat.com

www.islamhouse.com

www.isl.org.uk

www.bidary.net

www.islamtape.com

www.tabesh.net

www.blestfamily.com

www.farsi.sunnionline.us

www.islamworldnews.com

www.sunni-news.net

www.islamage.com

www.mohtadeen.com

www.islamwebpedia.com

www.ijtehadat.com

www.islampp.com

www.islam411.com

www.videofarda.com

www.videofarsi.com

نام کتاب: روزه و حج

ناشر: مردم سالاری

مولف: گروه احکام مکتب‌خانه‌های جنوب

طراح و صفحه‌آرا: نشر احسان

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۹

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

قیمت: ۶۶۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۳۹-۲۹-۱

عنوان و نام پدید آور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست‌نویسی
پادداشت
پادداشت
عنوان روی جلد
موضوع
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده‌بندی دی‌ویی
شماره کتابشناسی ملی

روزه و حج / تألیف گروه احکام مکتب‌خانه‌های جنوب؛ تصویرگر نشر احسان.
تهران: مردم‌سالاری، ۱۳۸۹.
۲۰ص. مصور (رنگی).
۶۶۰۰ ریال: ۱-۲۹-۵۳۳۹-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰
فبا
عنوان روی جلد: روزه و حج؛ پایه‌ی چهارم ابتدایی سطح دو.
گروه سنی: ج.
روزه و حج؛ پایه‌ی چهارم ابتدایی سطح دو
تعلیمات دینی سنی - راهنمای آموزشی (ابتدایی)
روزه:
حج:
نشر احسان
گروه احکام مکتب‌خانه‌های جنوب
۱۳۸۹ ۲۹۷/۳۵۸۱۴
۲۰۴۱۱۷۴:

((بر اساس منابع اهل سنت))
حق چاپ محفوظ می‌باشد

بسم الله الرحمن الرحيم

پایه چهارم ابتدایی

روزه و حج

تألیف: گروه احکام

آنچه در این شماره می خوانیم

- ۳ ..... درس اول ..... اهمیت روزه
- ۵ ..... درس دوم ..... شروع و پایان رمضان
- ۷ ..... درس سوم ..... نکات مهم در روزه داری
- ۹ ..... درس چهارم ..... روزه های سنت
- ۱۱ ..... درس پنجم ..... اهمیت حج
- ۱۳ ..... درس ششم ..... احرام
- ۱۴ ..... درس هفتم ..... اعمال حج (۱)
- ۱۶ ..... درس هشتم ..... اعمال حج (۲)

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى
الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [بقره: ۱۸۳]

اهمیت روزه

روزه یکی از ارکان اسلام می باشد و در سال دوم هجرت واجب شد که در تقویت ایمان شخص مسلمان تأثیر بسزایی دارد، یعنی ما می توانیم با روزه، خود را در برابر فریب های شیطان حفظ کنیم و از کارهای زشت و بد دوری جوییم.

روزه عبارت است از اینکه ما شب قصد کنیم که فردا روزه بگیریم و از طلوع فجر (اذان صبح) تا غروب خورشید (اذان مغرب) از خوردن و نوشیدن خودداری نماییم.

رسول الله ﷺ می فرماید: «الصيام جُنَّةٌ»، «روزه سپر است».

ما در این ماه، بندگی کردن خدا را تجربه می کنیم و سعی می کنیم دستورات خدا و پیامبر بزرگوارش را انجام دهیم. در این ماه درهای بهشت باز و درهای جهنم بسته می شوند و شیطان در غل و زنجیر می افتد و نمی تواند به روزه داران واقعی ضرری برساند و آنها را فریب دهد. و در این ماه رحمت خداوند بر بندگانش سرازیر می گردد.

البته باید بدانیم که روزه داری تنها این نیست که نخوریم و ننوشیم، بلکه باید تمام اعضای بدنمان مثل چشم، گوش، زبان و ... نیز روزه باشند. یعنی دروغ نگوئیم، تهمت نزنیم و به دیگران اذیت و آزار نرسانیم و به پدر و مادر خود کمک کنیم و به دیگران - مخصوصاً پدر و مادر - احترام بگذاریم.

پس دوستان عزیز اگر می خواهیم خدا ما را دوست داشته باشد و روزه ی ما را قبول کند، باید آن گونه روزه بگیریم که رسول الله ﷺ روزه می گرفتند.

کار در کلاس

- ۱- روزه در چه سالی واجب شد؟
- ۲- آیا روزه داری تنها به نخوردن و نیاشامیدن ختم می شود؟
- ۳- حدیث پیامبر ﷺ در مورد روزه را حفظ نمایید؟

کار در خانه

- ۱- روزه را تعریف کنید.
- ۲- آیا قصد و نیت برای روزه گرفتن لازم است؟
- ۳- اهمیت روزه را بیان کنید.

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ ﴾ [بقره: ۱۸۵]

شروع و پایان رمضان

برای اینکه بدانیم رمضان چه موقع شروع می شود دو راه وجود دارد:

۱. رؤیت (دیدن) هلال ماه رمضان

با پیدا شدن هلال ماه شب اول رمضان، ماه مبارک رمضان شروع می شود و فردای آن شب رمضان است و ما روزه می گیریم. پیامبر ﷺ فرمود: «صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ» «وقتی ماه شب اول رمضان را رؤیت گردید روزه بگیرید».

۲. کامل شدن سی روز ماه شعبان

اگر به دلیلی در غروب ۲۹ شعبان ماه را ندیدیم وقتی سی روز ماه شعبان (که ماه قبل از رمضان است) کامل شد رمضان شروع می شود.

پایان رمضان نیز به دو صورت ثابت می شود:

۱. رؤیت هلال ماه شوال: ماه شوال ماه بعد از رمضان است. وقتی در غروب روز ۲۹ رمضان

ماه را دیدیم روز بعد از آن عید است و رمضان به پایان می رسد. پیامبر ﷺ در این باره فرمود: «وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ» «وقتی هلال شب اول شوال را رؤیت کردید افطار کنید».

۲. کامل شدن سی روز ماه رمضان: اگر در غروب روز ۲۹ رمضان ماه را ندیدیم روز بعد از روزه می گیریم تا رمضان ۳۰ روز شود و روز بعد از آن عید می باشد و روزه در آن روز حرام است.

- ۱- چگونه شروع رمضان برای ما ثابت می شود؟
- ۲- پایان رمضان چگونه برای ما ثابت می شود؟

۳-۱- احادیث این درس را حفظ کنید.

نکات مهم در روزه داری

دانش آموزان عزیز اگر بخواهیم روزه‌ی ما کامل باشد باید همانند رسول الله ﷺ روزه بگیریم.

چند مورد از آداب روزه

۱. خوردن سحری:

بهتر است سحری اندکی قبل از طلوع فجر (اذان صبح) باشد و زودتر از این موقع نباشد. یعنی شب غذا نخوریم و بخواییم.
رسول الله ﷺ در این مورد می‌فرماید: «تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَهً». «سحری بخورید چون در سحری خوردن برکت است.»

۲. افطار کردن در اول وقت:

زمان خوردن افطار اندکی بعد از غروب خورشید (اذان مغرب) است.

۳. ترک کارهای زشت و صحبت‌های ناروا:

یکی دیگر از آداب روزه این است که انسان روزه دار کارهای زشت و صحبت‌های ناروا همچون اذیت دیگران، بی‌احترامی به پدر و مادر، دروغ، تهمت، غیبت، خبرچینی و فحش و بدگویی را ترک کند.

۴. صدقه دادن به نیازمندان و افطار دادن به آنها.

۵. تلاوت قرآن و نمازهای شب.

۶. طلب‌ها و خواستن نیازهای خود از خداوند.

۷. خواندن این دعا هنگام افطار «ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ».

«تشنگی برطرف شد، و رگها (تار و پود بدن) تر گردید، و به خواست خدا پاداش محقق خواهد شد.»

کار در کلاس

- ۱- چند مورد از کارهای زشت که باید از آنها دوری کنیم را نام ببرید.
- ۲- شما در خانه چقدر به پدر و مادر خود کمک می کنید؟
- ۳- دانش آموزان عزیز آیا شما در رمضان مقداری از قرآن را که در تابستان آموخته اید مرور می کنید؟

کار در خانه

- ۱- آداب روزه را نام ببرید.
- ۲- دعای افطار را حفظ کنید.

Handwriting practice area with multiple sets of horizontal lines (top solid, middle dashed, bottom solid) for writing the answers to the tasks above.

روزه های سنت

«مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَاعَدَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا.»

«کسی که یک روز برای خدا (در راه خدا) روزه بگیرد خداوند او را هفتاد سال از آتش جهنم دور می کند.»

در دو درس گذشته آموختیم که روزه‌ی صحیح چگونه است. در این درس با روزه های سنت آشنا می شویم.

روزه‌ی سنت روزه‌ای است که خداوند آن را بر ما واجب نکرده اما رسول الله ﷺ برای شکر‌گزاری بیشتر این روزها را روزه می گرفته و ما مسلمانان نیز به پیروی از پیامبر اکرم ﷺ این روزها را روزه می گیریم.

این روزه ها عبارتند از:

۱. روزه ی عرفه:

روز نهم ذی الحجه است که حاجیان در صحرای عرفات می باشند. و سنت است که مردم (غیر از حاجیان) این روز را روزه بگیرند.

۲. روزه ی تاسوعا و عاشورا:

روزه گرفتن روز نهم و دهم ماه محرم سنت است چون رسول الله ﷺ در این روزها روزه می گرفته اند و ما به تبعیت از پیامبر ﷺ این دو روز را روزه می گیریم.

۳. روزه ی دوشنبه و پنجشنبه:

رسول الله ﷺ در مورد روزه گرفتن در این دو روز می فرماید: «اعمال انسانها در این دو روز بر خداوند عرضه می شود دوست دارم در حالی اعمال من بر خداوند عرضه شود که روزه باشم.»

۴. روزه ی سیزده، چهارده و پانزده هر ماه قمری:

بنا به فرموده رسول الله ﷺ، روزه گرفتن این سه روز در هر ماه برابر است با روزه گرفتن کل سال چون هر کار نیک نزد خداوند ده برابر می شود.

۵. روزهی شش روز شوال:

بنا به فرموده‌ی رسول الله ﷺ کسی که ماه رمضان روزه بگیرد و پس از آن شش روز از شوال هم روزه بگیرد مانند این است که تمام سال روزه بوده است.

کار در کلاس

- ۱- روزهی سنت چه روزه‌ای است؟
- ۲- چرا رسول الله ﷺ روزهی سنت می گرفته است؟

کار در خانه

- ۱- روزه‌های سنت را نام ببرید.
- ۲- چرا در روز دوشنبه و پنج شنبه روزه می گیریم؟

Handwriting practice lines consisting of multiple sets of horizontal lines with a dashed midline for letter height.

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾ [آل عمران: ۹۷]

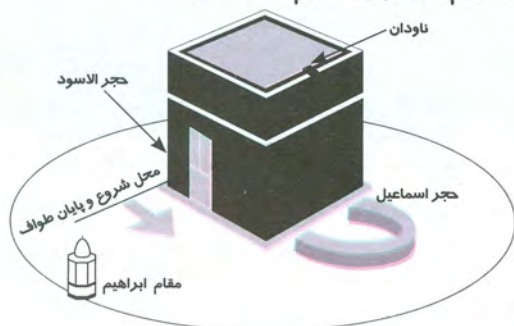
اهمیت حج

حج پنجمین رکن اسلام است و بر هر مسلمانی که توانایی رفتن به حج را دارد لازم است آن را ادا کند.

حج یعنی قصد خانه‌ی خدا کردن برای انجام دادن اعمال حج.

اصحاب هم برای اولین بار به سرپرستی ابوبکر صدیق رضی الله عنه برای انجام دادن اعمال حج در سال نهم هجری عازم مکه شدند.

حج فایده‌های زیادی دارد که به قسمتی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱- جمع شدن مسلمانان و تقویت روحیه‌ی برادری در بین آنها.

باید بدانیم که دین اسلام به برادری مسلمانان و این که آنها از حال همدیگر خبر داشته باشند اهمیت زیادی داده است به همین خاطر خداوند متعال بیشتر عبادات را در جهت تحقق این هدف قرار داده است. مانند نمازهای پنج‌گانه که با جماعت آن را ادا می‌کنیم و نماز جمعه که سنبل جماعت است، مردم شهر در یک جا جمع می‌شوند و آن را برگزار می‌کنند.

۲- حج نشان دهنده‌ی مساوات و برابری بین مسلمانان است.

در مراسم حج همه‌ی مسلمانان یک نوع لباس می‌پوشند و همه با هم یک عمل را انجام می‌دهند و یک شعار را تکرار می‌کنند.

۳- حج به مسلمانان استقامت و بردباری می‌آموزد.

پس حج تمرین مناسبی برای تحمل سختی‌ها و مشکلات زندگی است.

- ۴- در مراسم حج انسان تواضع و آداب رفتار با دیگران را یاد می گیرد.
- ۵- حج یادآور سرگذشت پیامبر و یارانش و انبیاء ما قبل مانند ابراهیم و اسماعیل می باشد، که ما را به گذشتگان خود مرتبط می سازد.

کار در کلاس

- ۱- مسلمانان برای اولین بار در چه سالی و به سرپرستی چه کسی به حج رفتند؟
- ۲- سه تا از فایده های مهم حج را نام ببرید.

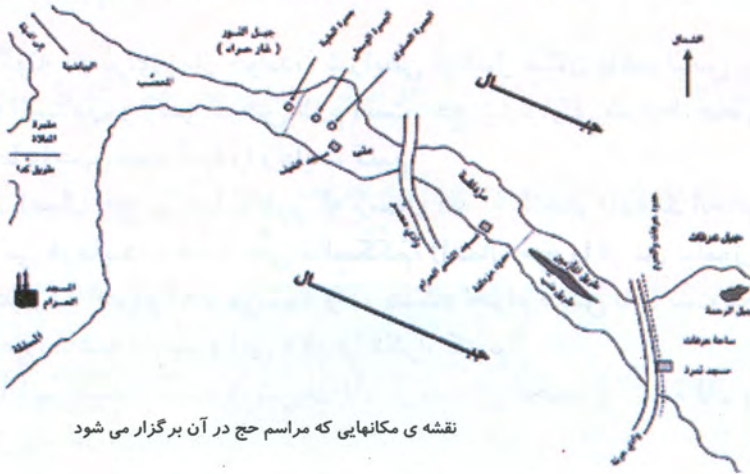
کار در خانه

- ۱- حج را تعریف کنید.
- ۲- حج و نماز جماعت و نماز جمعه چه شباهتی با هم دارند؟

اعمال حج (۱)

نقشه‌ی مکانهایی که مراسم حج در آن برگزار می‌شود

معمولاً حجاج کشور ما ابتدا احرام به عمره می‌بندند و پس از ورود به مکه به مسجد الحرام رفته و اعمال عمره را انجام می‌دهند که شامل: طواف، سعی و تراشیدن سر می‌باشد. و از احرام خارج می‌شوند؛ تا اینکه در روز هشتم ذی الحجة از محل سکونت خود لباس حج را پوشیده و نیت حج می‌کنند و به صحرای منا رفته و شب را در آنجا می‌مانند.

حجاج بعد از نماز صبح روز نهم ذی حجه، رهسپار صحرای عرفات می‌شوند و از اذان ظهر تا غروب آفتاب در آنجا می‌مانند و به ذکر و دعا مشغول می‌شوند.

رسول الله ﷺ درباره‌ی ماندن در عرفه می‌فرمایند: «الْحَجُّ عَرَفَةٌ» (مهم‌ترین رکن حج، ماندن در عرفه می‌باشد).

بعد از آن به سرزمینی به نام مزدلفه می‌روند و نماز مغرب و عشاء را با هم در آنجا می‌خوانند و تا نماز صبح در آنجا می‌مانند.

ادامه‌ی اعمال حج در درس بعد خواهد آمد.

کار در کلاس

۱- از معلم خود بخواهید که سرزمین هایی که حاجیان به آنجا می روند را روی تابلو برای شما رسم کند.

کار در خانه

- ۱- حدیث درس را با ترجمه حفظ کنید.
- ۲- در روز چندم ذی الحجه به سرزمین عرفه می رویم؟
- ۳- زمان ماندن در عرفه را بنویسید.

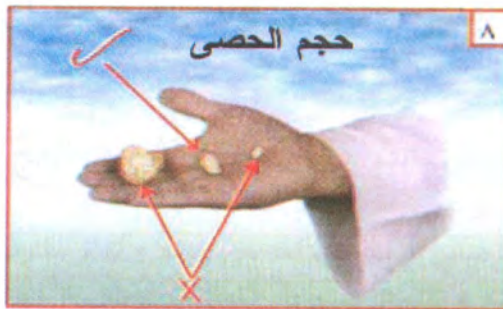
اعمال حج (۲)

در درسهای گذشته با اعمالی از قبیل احرام و حضور در مکانی به نام عرفه آشنا شدیم. اکنون به بقیه اعمال حج می پردازیم. حجاج بعد از ادای نماز صبح در مزدلفه به سوی سرزمین «منا» می روند و با هفت سنگی که قبلاً آنها را جمع کرده اند به آخرین ستون (جمره ی کبری) که نمادی از شیطان است، پرتاب می کنند.

ستون جمرات

بعد از آن، حجاج این چند عمل را انجام می دهند:

۱- هفت بار دور کعبه طواف می کنند.

طواف کعبه

۲- هفت بار بین دو کوه صفا و مروه رفت و آمد می کنند.

صفا و مروه

۳- موی سر خود را می تراشند.

۴- حیوانی را در راه خدا قربانی می کنند.

۵- در شبهای یازدهم و دوازدهم ذی الحجه شب را در منا می گذرانند و در روزهای ۱۱ و ۱۲ هر سه ستون را به ترتیب سنگ می زنند. نحوه ی سنگ زدن به سه ستون در روزهای یازدهم و دوازدهم

جمره ی کنونی

با انجام دادن این کارها حج تمام می شود. هنگامی که حجاج بیت الله الحرام قصد ترک مکه را داشته باشند، در آخرین

یاد داشت:

Lined writing area with horizontal dashed lines.

إحرام

همان گونه که برای نماز خواندن شرایطی از قبیل مکان پاک، لباس پاک، رو به قبله ایستادن و وضو گرفتن لازم است، حج نیز دارای شرایط خاصی است که بر ما واجب است آنها را رعایت کنیم.

ما باید اعمال حج را همان طور که رسول الله ﷺ انجام داده‌اند انجام دهیم. ایشان می‌فرمایند: «خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ» (اعمال حج را از من بیاموزید).

حج و عمره با احرام آغاز می‌شود و در هنگام احرام بستن باید نیت انجام حج یا عمره را داشته باشیم و این ذکر را تکرار کنیم:

(لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ).

احرام بستن به این معناست که قبل از نیت دو تکه پارچه سفید می‌پوشیم (این نوع لباس مخصوص مردان می‌باشد اما زنان لباس معمولی خود را می‌پوشند) و از آن به بعد بعضی از کارهایی که قبل از احرام بستن می‌توانستیم انجام دهیم ممنوع می‌شود که به محرمات احرام معروفند مثل: استفاده از اشیای خوشبو از قبیل عطر، صابون، شامپو، شکار کردن، تراشیدن موهای بدن، گرفتن ناخن و غیره.

کار در خانه

- ۱- ما اعمال حج را از چه کسی یاد می‌گیریم و تقلید می‌کنیم؟
- ۲- حج یا عمره چگونه شروع می‌شود؟
- ۳- مردان چگونه لباس احرام می‌پوشند؟

لحظات طواف وداع (خداحافظی) را انجام می دهند.
 هر کس اعمال حج را طبق دستورات رسول الله ﷺ انجام دهد تمام گناهان او بخشیده می شود. پیامبر ﷺ در این باره می فرماید: انسان پس از ادای مناسک حج تمام گناهان او بخشیده می شود مثل اینکه تازه از مادر متولد شده است.

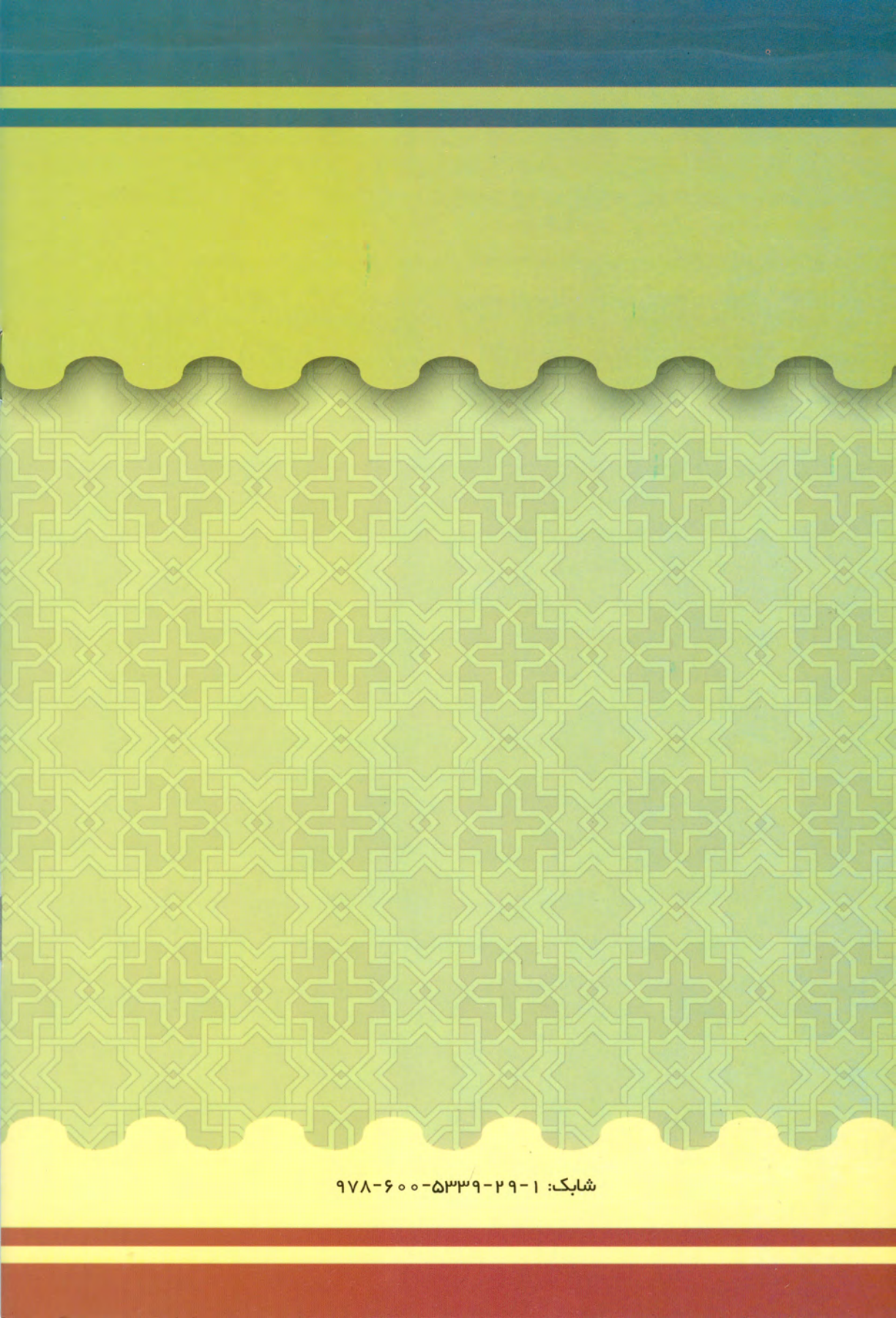
کار در خانه

- ۱- طواف یعنی چه؟
- ۲- خداحافظی از کعبه چگونه انجام می شود؟
- ۳- حج را باید چگونه انجام دهیم تا باعث بخشیده شدن گناهانمان شود؟

Handwriting practice area with horizontal lines.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۳۹-۲۹-۱